

ЗАМАН

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ **ВРЕМЯ** ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КЪАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

КЪАРАУ

Бусагъатдагы болум терен тинтилгенди, тамамларыкъ ишле шарт ачыкълангандыла

Баш кюн Элбрус району Тырныаузу шахарында Герхожан суу кетюрюленди. Ол зыгыр, балчыкъ бла бирге келтирген ташланы араларында жыйырма беш тонналыкыла да бар эдиле. Эки сутканы ичинде МЧС-чиле, дагыда кеп башка службала, районну, шахарны администрацияларыны келенчилери да, кече-кюн демей, кезлерин кысмай ишленгендиле.

Бараз кюннге черекдеги суу азайганды алай бул жол Бахсан черекни алы тыйылмай къалганды. Ыры сууларындан ФЗО-гъа баргъан жолну жанында кеп къуралганды, аны да бараз кюн тийши техника бла алын ачып, Бахсанга кетерча эткендиле.

Битеу ол болумну кеслери кетюрю ючюн Бараз кюн Тырныаузу КМР-ни Башчысы Юрий Коков, Кыйын болумну болдурмау эмда ол келтирген хаталаны кетюрю жаны бла правительстволу комиссияны председатели Владимир Болотоков, МЧС-ни къулукчулары, Нальчикде бийик тау-геодезия институту башчысы Биттал Имантур, алем Михаил Докукин, КМР-ни табийгъат

ресурсла эмда экология министри Шауаланы Илияс, дагыда башка онуючу къулукчула баргъандыла.

Ырхы келген ызгъа, суу жыйылгъан жерлеге да къарап чыкъгъандан сора, адамла, журтла да артыкъ улуу хата салынмагъанын кетюрю, район администрацияда кенеш бардыр гъандыла. Анда Элбрус району администрациясыны башчысы Залиханлы Къаншаубий баш кюнден бери адамланы къоркъуусулуктарынын жалчытыр ючюн къаллай мадарла этилгенлерини юсюнден билдиргенди.

Ол 2000-чи жылда ишленген лоток эки кюнню ичинде алай бир затны тыйып, шахарны саклагъанын белгилегенди. Анга дагыда Герхожан Бахсанга къышулгъан жерни кенгертилгени да себеп эткенди. Болсада Бахсан черекни бир кесеги бегитилгени ючюн ФЗО-гъа этген жерде кеп жаратылганды. Бусагъатда ауур тегины аны алын ачыу иш бла юрешди.

Администрацияны башчысы келтирген шартлага кере, суу жаланда эки кеп къатылы юйно подвалларына киргенди. Шахарны ара

жолу бла кепюрю жабылып тургъанлыкыга, ары - бери журюгенлеге тыйгъыч жокъ эди. Ала арт жолла бла журюгендиле. «Гуюрте кюн 425 адамны фатарларындан къоркъуусу жерлеге кетерлерин тилеген эдик. Аланы хазна къалмай барысы да танышларына, жууукларына барып, анда кечингендиле. Бараз кюн эрттенликде уа фатарларына сау-саламат къайтхандыла. Шахарда жашу бир такыйкъыга да тохтамагъанды. Адамланы кечюрюге тоуше эди, анга да хар не керги бла да беш

пункт къуралганды. Нальчикке, ала керек болмай къайтхандыла», дегенди Залихан улу. Ол билдиргенге кере, бусагъатда ауур техника ырхы келтирген зыгырны, топуракны, ташны, хылы-мылыны да алуусу кетереди, тазалау ишле бардырады, кепге жолу ачады. Алайсыз суу шахарга къайтырча къоркъуу барды. Кепден суу болушлыкчу черекге жиберилди, энди ырхы келсе, къоркъуусу болура.

Шахарны суу басмаз ючюн битеу мадарла этиледи. Бусагъатда жети техника ишлейди, экиси алайда турадыла, керек болса, ала да хайырланлыкыдыла. Мында МЧС-ден 350 адам, жыйырма беш да тау къутхаруучу суу басып, адамланы кепдюрюлген къыйыкылада къутхарырга керек болса деп, хазырлыкда турадыла. Полициячыларындан да 500 адам низамны жалчытырады, дегенди администрацияны башчысы.

Ахыры 2-чи бетдеди.

ЭЛ МОЛК

Ёсдюрген тирликни зырафсыз жыргъа итине

Элбрус району эл молк бла юреширге жаралуу жерлерини елчмеи битеу да 59 минг гектардан артыкъдыла. Аланы асламысы уа жайлыкла бла чалыкъладыла. Сабыла уа жаланда тёрт жюз гектарны тутадыла. Алада артыкъ кеп продукция ёсдюрюр амал жокъду, ол себеден аграрчыла Прохладна районда жерлени арендага аладыла.

Быйыл да, алтын жылладача, урукъ битеуде 1810 гектаргъа себилгенди. Ол санда кюзюк будай - 440 гектарга. Андан 1100 тонна мирзеу жыйылганды. Эки жюзге жууук гектарда ёсдюрюлген кюзюк арпадан а 475 тонна алгъандыла. Кылкылыны гектар сайын битимлиги 25 центнер болганды. Дагыда жазлык арпадан - 383, зынхыдан - 60 эмда мал ашка жаралуу мирзеулук битиледен 375 тонна жыйылганды.

Район администрацияны эл молк управленийсындан билдиргенлерине кере, биогонлюкге мирзеулук битимледен (нартюжно санамай) бла къудурдан битеу да 2016 тонна тыннганды. Энди уа нартюжно келгену, кертюшю эмда такта кетелгени жыргъа керекди. Алтын жылладача, хобуста 205 гектарда ёсдюрюледди.

Муниципалитетни кесинде эл молк асламысында малчылык бла чекленди. Биогонлюкге анда болгъан маланы саны ошбу миннге жетгенди. Ол санда 8,9 мин ички барды. Озгъан жыл бла тенгилдиргенде, бу

кёрюмю 2,2 эм бир процентге кебейгенди. Дагыда молклене барында да 51 минг кёой бла эчки кечинеди.

молк эмда 3562 иели молк бардырадыла. Кенделенде, Лашкутаны эмда Билымдан алты молк атланы

Энци иели молкледде уа аланы саны азайганды. Быйлыны биринчи жарымында 1338 тонна тауук эмда тууар эт (ёсюм - 1,3 процент) чыгарылганды. 9864 тонна сют (ёсюм - тёрт процент) сауулганды эмда бир миллион жууртка жыйылганды. Ишчи юн эл молк предприятия, 53 эпли-фермер

жайуу бла юрешедиле. Аланы саны да биогонлюкге юч жюзге жетгенди. Эл молкно айнытыу жаны бла къырал программаны битимчили сферага себилдик этиу кесегине райондан эки молк катышды.

ТЕМИРЛИНЫ Анатолий. СУРАТДА: тирлик жыйуу кези

Жазылыу

ЭНТА ОНГ БАРДЫ Багылы шуёхла!

Сиз 28 августта ха деру «Заманга» жазылыу сагызы, ана тилибизде чыкргъан газетни биринчи сентябрьден алып башларыкъсыз. Шёрт айга Жазылыу ун багысы - 543 сом 40 копекди.

Бизни индексбиз - 51532

Къайгырыу

Владимир Путин телефон бла Къабарты-Малкъарны Башчысы Юрий Коковну табийгъат къыйынлыкъ жеткен районда халны юсюнден докладны тынгылазганды

Владимир Путин телефон бла Къабарты-Малкъарны Башчысы Юрий Коковну табийгъат къыйынлыкъ жеткен районда халны юсюнден докладны тынгылазганды. Президент республиканы онуючуларына шахар инфраструктура не кадар терк аякъ юсюне салыу, халкъга тийишли болушукъ этиу жаны бла битеу керекли ишлени ондан ары бардырырга буорганды. 14 августа Къабарты-Малкъарны Элбрус району Тырныаузу шаха-

рына ырхы тошгенди. Экинчи кюн да ол жаңгдан келип башлаганды. Аны хатасындан Бахсан черекни бир кесеги бегитилгенди, суу кетюрюлюп тебюрендеги. Шахарны суу басар деген къоркъуу чыкканы себепли тёрт жюзден артыкъ адамны башка жерлеге кечюрюрге тошгенди. Ол тийрелени тинттен экспертле ырхы жаңгдан келмез деп ышнамганыларын билдиргендиле.

www.kremlin.ru

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны БУЙРУГУ

Герхожан суу бла ырхы келгени, Бахсан черекни бир кесеги бегитилгени, Тырныаузу эмда Элбрус, Бахсан районланы андан энишгерекледе орналгъан элперин суу басарга къоркъуу тошюп тургъаны бла байламлы эмда «Халкыны бла жер-жерлени табийгъат, техноген къыйынлыкъладан сакълауу юсюнден» Федерал законга, Россие Федерацияны Правительствоосу «Кыйын болумланы болдурмауу эмда ала салгъан хаталаны кетюрюну бир къырал системасыны юсюнден» 2003 жылда 30 декабрде чыгарылгъан 794-чю номерли, «Табийгъат эмда техноген къыйынлыкъланы классификациялауу юсюнден» 2007 жылда 21 майда чыгарылгъан 304-чю номерли бегимлерине тийишлиликде:

1. Элбрус району Тырныаузу шахарыны тийресинде Кыйын болумланы болдурмауу эмда ала келтирген хаталаны кетюрюну бир къырал системасыны Къабарты-Малкъарда подсистемасыны ючюлерине бла кереклене 2017 жылда 16 августда 00 сакъгат 20 минутдан башлап энци низам тохташдырырга.
2. Кыйын болумланы болдурмауу эмда ала келтирген хаталаны кетюрюну бир къырал системасыны Къабарты-Малкъарда подсистемасыны ючюлерине бла кереклери регион даражада тамамларыкъ жумушланы тохташдырырга.
3. Кыйын болумдан къутулуу жаны бла ишлеге башчылыкъ этиуню борчун Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствоосу Председатели орунбасары, Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствоосу Кыйын болумланы болдурмауу эмда ала келтирген хаталаны кетюрю, отдан сакълаууну да жалчытыу жаны бла комиссиясыны председатели В.Х. Болотоковну боюнуна салырга.
4. Россие Федерацияны Граждан къорулауу ишлери, кыйын болула эмда табийгъат къыйынлыкъланы хаталарын кетюрю жаны бла министрствосу Къабарты-Малкъар Республикада Баш

управлениясына бу жумушланы тамамчерекни бир кесеги бегитилгени, Тырныаузу эмда Элбрус, Бахсан районланы андан энишгерекледе орналгъан элперин суу басарга къоркъуу тошюп тургъаны бла байламлы эмда «Халкыны бла жер-жерлени табийгъат, техноген къыйынлыкъландан сакълауу юсюнден» Федерал законга, Россие Федерацияны Правительствоосу «Кыйын болумланы болдурмауу эмда ала салгъан хаталаны кетюрюну бир къырал системасыны юсюнден» 2003 жылда 30 декабрде чыгарылгъан 794-чю номерли, «Табийгъат эмда техноген къыйынлыкъланы классификациялауу юсюнден» 2007 жылда 21 майда чыгарылгъан 304-чю номерли бегимлерине тийишлиликде:

5. «Гидрометеорологияны эмда тегерекдеги къудуретни мониторингини Шимал-Кавказ управленийсы» федерал къырал бюджет учуредияны филиалына - Къабарты-Малкъарда Гидрометеорология эмда тегерекдеги къудуретни мониторинг жаны бла арасына Бахсан суу Тырныаузда кесегине эмда энишгедеги ызыны да халларына дайым контроль этилирин жалчытырга, керек болса, къошакъ гидрология поста къурауу мадарларын этерге тийишли болгъанын эсгертирге.
6. Къабарты-Малкъар Республикада Ич ишлени министрствосуна кыйын болумга тошген жерледе эмда хата жетген адамла болжаллы халда тургъан пунктларда жамуат низамны жалчытырга тийишли болгъанын эсгертирге.
7. Къабарты-Малкъар Республиканы Къурулуш, жашуу журтла-коммунал эмда жол молк министрствосуна Бахсан сууну ташдан бла топуракдан тазалауу инженер техниканы мажарырга, аны ишин да къуарарга тийишли болгъанын эсгертирге.
8. Элбрус муниципал районну жер-жерли администрациясы тийишлиди: адамланы бла халчукланы кечюрю жаны бла мадарла этерге; хата жетгенле болжаллы халда турурча жерле къуарарга эмда аланы исси аш бла жалчытырга; кыйын болумдан къутулуу ючюн муниципалитетни ача эмда ырыскы къолай не халда болгъанларын тохташдырырга.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы Ю. КОКОВ
Нальчик шахар, 2017 жыл 16 август, №88-ПГ

Производство

«ТРОТТЕР» заводну таукел атламлары

Россейни машинала ишлеучюлерини союзуна кирген «ТРОТТЕР» завод суулу ашарыкъланы ташырма, къысха заманын ичинде сакъларга да жарарча цистернала чыгарып башлаганды. Ала къурну энци маркасындан жарашдырыладыла. Жылыну жибермеца материал эмда пластик бла тышланпыдыла. Бирине 36 кубометр сыйынады. Алай техника Къабарты-Малкъарда эм СКФО да да биринчи чыгарылады. Ол себеден аны республиканы машинала ишлеучюлерини улуу жетийимлерине санарга

болушукъду. Ашарыкъ продукцияны жарашдыруу бла юрешген регионны араларында, Россейден тышында, къоншу тыш къыраллада да анга сурам улуу болушукъду. Бизни корр.

Тыш къыралчыла форумга улу бага бичгендиле

2 бет

Бир кишиге да ушамагъан, закий, битеу халкъла сюйген жырчы

3 бет

Къоркъуусулукчуну юсюнден сейирлик дерсле

3 бет

Усталыкъларында, спортда да ёрге кетюрюлорге таукеллене

4 бет

Бусагатдагы болум терен тинтилгенди, тамамланырык ишле шарт ачыкклангандыла

Ахыры. Алып 1-чи беттеди.

Кенешде МЧС-ни Къабарты-Малкъарда баш управленийсыны куулушкъу Апполаны Асхат да сөстешкенди. Ол билдирген кере, аланы службалары шаарга кирген жерде чатырла орнатып, болушлукъга келирге хазыр болуш турдыла. Адамлары, техникалары да - алай. Андан сора да, ала юнге сайын барып, болушлукъ кереклиги ачыклайдыла.

Жыйылыну кезинде Михаил Дюкин ыркы къалай бла келгенин аныглатханды. Эки ыйкыны ичинде къысып турган ысык юнге ымырлук бузланы эриткенди. Ма аланы Сулары эниште тошкы биргелерине таш, зыгыр, топурак да кептиргенди. Энди исиллик тошгенди, жаунала уа хазна хата кептирлик тоюлдоле, дегенди ол.

Юри Коков а анга ырхыны келгени алгандан билер амал жакъмуду, мындан ары уа алып къоркъу бармады, деп сорганды. - Свэсюз, келирге болур, алай биллэй бир суу жыйыллык тоюлдоле. Башында келле бар сунадыла бирле, айтып къыйым, анда бирле да жокъду. Ыркы жаундан, була эрип жаратылады. Свэсюз, жаунала жау-

гонлюкде шаарны, анда жашаганын да къыйынлыкдан саклаганды. Аны мен эскертпе анга берген багъага таянып айтама. Ол болмаса эди, хал 2000 жылдан женгил болушкъ туюл эди, эштада. Мындан ары биллэй къыйынлык болмас деп бек ышанам, дегенди республиканы башчысы.

Ол тынчыйып къалырге жарамлыгын да эсгертенди. Алимле, къурулушчула, специалистте да битеу кочно лотокну тазалауға бургуға кереклисин чертенди. «Мен кёрип келеме: аны ачыгъан жерлери, тешиклери да бардыла. Аланы да тынгылы жамарга тийишлиди. Бу иште лотокну проекттен этгенле, аны ишленгени да кытышырыгъа тийишлиди», - деп, ол бу ишни арт болжалга салырга жарамганын эскертгенди.

Республиканы оюнусуу техник ОЗО-гъа баргъан жолну туюбонде жарны къазып, Бахсан черекге жол ач турганын кёргенди да айтханды. «Аланы су ашап барады, аны да эге алырга керекди. Бир жерни тап этип, башасын оюп бармады. Керек эсе, дагъда келтиригъи техниканы. Кеси кочногъоз бла болалмай эсегиз, МЧС-

шолгъа къалай жюриоркюдюле. Сора дагъда биринчи сентябрь жетип келеди, иш къалай болушкъду. Мени айтыргъым, бек алгъа адамлаға тапкъыны эсе алыгъыз. Ала тийишли жерге, аш-суу, транспорт, таза суу бла да жалчытылынгъа керекди. Жарадырыкъ планларыгъыз ма бу затла да кириге керекдиле, дегенди.

Юри Александрович ахырында къутарыу, тазалау, нызамны сакълау ишлеге къытышханларга жюриоркюдюле билдиргенди. Элюрус районну республиканы Башчысы. Кенешни кезуонде Западнокоспийский суу управленийны КЪМР-де бёлюмоню таматасы Топт-урланы Малкъ ведомствоу таматасы бу кондеде Москвагъа тийишли документле алып кетгенин, лотокну тазалауға ахч алып келгенин да айтханды.

Тобышоуну ахырында Залиханлыны Къаншаурлы ала тамамлангъылы ишленгенин жарыштыргъанларын, анга кереш ишленгенин да билдиргенди. Адамланы, керек болса, Мада-

жолларыны жанлары, шахар да теза болгъанын да белгилегенди. «Таула бизниклидиле, табыгъат болумла да алай. Биз аладан бир жары да кетпейлик тоюлбоюз, аны себепли ала бла ойнарга жарамайды. Адамланы къоркъусузлукъ жарны жалчытуу а эм баш бордуду», - деп къаты айтханды

ХОПЛАНЫ Марзия. Суратланы автор алгъанды.

Тыш къыралчыла форумгъа уллу багъа бичгендиле

Тереде жюриогенича, «Машук» Шимал Кавказдан тышында башха региондан эмда тыш къыраладан да кепле къатышдыла. Быйыл форумгъа Россияни 56 субъектинден, ол санда Кърымдан, Санкт-Петербурдан, Татарстандан, Удмуртиядан, Ханты-Мансийск автоном округдан да келгендиле. Экинчи смена Юг Осетиядан, Молдовадан, Армениядан, Азербайджандан эм Къыргызстандан къонаккъыла тобегенди.

Свэс ючюн, Къыргызстанда а малкъар дипломатгъа башчылык этген Бачиланы Аминат билдиргенгк кере, «Машук» анга кеп жангы зат ачыкъларгъа болушханды. Мында алагъа жарыкъ бетден тобегенлери, шукълукъ, уууатлык сакъланганы бек жычыуу керекенди. Ызы-бызгъа кёлюм кёторолюп, билимбизни, сынаубузну да ёсдорюп, жангы оюмладан тобеге. Свэс ючюн, билим беруу программаны кесин сойгенча къуаргъа жарарганы бек къуандырганды. Жарыштыра, тренинглени бла лекцияларын хар биринде да болурга от табалмайса», - дегенди. Дондагы Ростовдан Анастасия Гулягина уа форумгъа ючюнчю кере къатышды. Къыз айтханыгъа кере, келир жыл да кутарот болуп келирге мураты барды.

«Машук» жангы келгенини

шукъла табаргъа бу аламат жерди. «Машук» халкъланы бирдикдирге болушды», - деп белгилегендиле. Арменияны келечиси Торник Агаджанян а кеп торлю жаш тёлю форумлада бола тургъан телин айтты. Мында хар нени да бек жаратханын айтханды. «Билим беруу жангы бла темала къуаргъа аралы форумгъа келишедиле, бизни бла сынаулы болгъан специалистле ишлейдиле. Биринчи кюнде окъуна къууым адам бла танышханма. Къошчу къыраладан тепкирни бла ушакъ этгерге от тапханымда да бек къуанам», - дегенди ол.

Форуму юсюнден федерал сменаны келечилери да белгилегендиле. Аланы кёбюсю бери биринчи кере келмейдиле. Алай бла Болжукъ шахардан Алай бызгъа кёлюм кёторолюп, билимбизни, сынаубузну да ёсдорюп, жангы оюмладан тобеге. Свэс ючюн, билим беруу программаны кесин сойгенча къуаргъа жарарганы бек къуандырганды. Жарыштыра, тренинглени бла лекцияларын хар биринде да болурга от табалмайса», - дегенди. Дондагы Ростовдан Анастасия Гулягина уа форумгъа ючюнчю кере къатышды. Къыз айтханыгъа кере, келир жыл да кутарот болуп келирге мураты барды.

да ырызны этеди. Башкыридада къырал университетни келечиси Алиса Кутлугильдина билдиргенча, тренингле бла мастер-классланы кеп-торлюоклери бек сейир кёрионеди. Шимал Кавказда болалгъанына Алиса бек къуандыганды. СКФО-да жашагъан миллетлени эртенде бери игирек тангырга сойгенин айтты, бу жол ол амалны жибермеге къураштыргын билдиргенди. «Мен журналистте окъуйма, практикада миллетлени игирек тангырга итинеме. Ол себепден форумгъа къатышханларгъа уллу сейир буруп къарайма. Аланы хар бирини да оюмлары башха болса да, арада анылауукъ не заманда да кетмейди».

Къонаккъыла грантла берилген конкурса къатышырга жарышханларны да белгилегенди тийишлиди. Алай ала билим беруу, жамауат эм маданий бёлюмлеринде бардырылгъан ишлеге къатышырга эркинде. Свэс ючюн, биринчи сменде бардырылгъан «Мисс Маусу-2017» деген атакъ Къыздан Гульфин Мулугильдина тийишли болганды. Экинчи сменде да тыш къыраладан келген къонаккъыла да сейир этдирича такъыйкъала сакълайдыла. Программага кере, алагъа Кавказны тамаша жерлерин да кергёзторюкюле.

«Машук-2017» жаш тёлю форуму пресса арасы.

рыкъдыла, алай ала уллу хата салыккъ тоюлдоле. Башынча 500-700 кубометр балчыкъ барды. Ол да аз эсден эниште энеркиди. Болум къоркъуна тоюлдоле, деп жууалагъанды алым.

Сизни прогнозарыгъы къуандырадыла. Лотокну тынгылы ишленгени да игиди. Ол био-

Ахшы ишлери, аруу къыйлыклары бла келге дерги халкъны эсинде къалыкъ адамларбизни сагъынсакъ, ол тимезде биринчи сатыда оюленгени араларында Башыланы Огурулуну жашы Магоммет да болушкъду. Ол кеп жылланы Къабарты-Малкъарны Халкъны жашау жумушларын жалчытан министрствогъа башчылык этгенди.

Алай ары дерги аны жолу ныхтылы эди. Ол Огъары Малкъарда Зарашкъда турганды. Кесинден сора да, аны юч къарындашы, бир эгечи болганды. Аталары сабийлени аш-азыкъ, кийим, башха керекли затлары бла жалчытханды. Билим алырларын, оқуулула болуларын излегенди. Жарыштыра, аны кёралмады. Ошун жетиши жыл жууукъ - тенгичи, ахуну да жарыштыра, дундан кетди. Ол заманда жашау онебу жол бола эди.

Ош эште шолну тауусанды. Андан сора Нальчикде педучилищеге киреди. Къыркытынчы жыл аны да бошал къытхандан сора комсомолну Черек райкомунда ишлеп тебериди. Бир бөлмеге башчылык этеди.

Алай уруш башланды да, жашланы къыстау аскерге алып тебериде. Экинчи кюн къарындашын Адрахманын чакъырдыла. Ол Майкопда тёртюнчю атлы аскер корпуса тоушгенди. Къырк ючюнчю жылда сермешелден биринде жоюлганды.

Бираздан тамата къарындашы Зашко да кетди Фронтча. Дагъда къауым замандан Магомметни да чакъырдыла. Юде ачыкълыкъ болмагъан къарындашны Хызыр къалды.

ге, къонушлагъа да айтхайык, болушкъ», - дегенди.

Юри Коков адамланы кёчорючю ючюн шолла сайланганына артыкъ ырыз болмагъанын да билдиргенди. «Мындан уаэк болмай турист базала, спорт лагерьле да бардыла. Свэс ючюн, сабийлени элип агъада лагерьге орнатсагъыз, ала

Алай башлангандан эди малкъарны жашны уруш жоллары. Кеп шахарланы бла элени азатларыгъа къатышханды. Ала аны хар бири да ахыр ючю болурга болушкъ эдиле. Ала аны ахшылыгъындан аладан къутулганды.

Сталинград тириседе сермешелден биринде батальону комсоргу Башый улу, топок атылганында да керемди, командирле тургъан жерден биринчи оюлаула телефон байламлыкны кеп кере тохташтырганды. Бир ахыр замандан жашып жашны политостанын хазырлагъан къыска курслагъа окургъа жибердиле.

Бираздан аны тауусул, лейтенант чыны бла кесин бёлюмоню кытайды. Келгенле, жалу аскер батальону комсоргуна салдыла. Кеп да турмай Кантемировка ючюн сермеш кытайдыла. Анда кёргозтген къытханы ючюн полкуну комсоргуна сайладыла.

Андан сора Кърым жарым айрым, Мелитополь, Перекоп Чонгар шахарла ючюн атышуула болады. Ала бек къызы сермешле эдиле. Елюп кетгинчи ол аланы утмаганды.

Къырк тёртюнчю жыл. Жашау башы. Жабалакъ жашау. Магоммет куушкъ этген аскер бөлүм черекден ётеди. Ол кезиде гитлерчи уллу султ кючлери бла чабыуулукъ этеди. Къызыу сермеш башла-

Сермешде, урунууда да - ал сатырда турганды

нады. Бизникле немисличени танкларын кеп санда кюйдюредиле. Ол заманда ала артыкъ ыкхынадыла. Минала салынган жерге желтенде, сапёрла аланы кетере тургъанлай, дозладан душманла атырып теберидиле. Аланы къурутургъа керек эди. Задаганы Магомметте буордыла. Ол, къауым нёгер да алып, дозланы бирси жангы бла ётоп, гранатла атып, немисличени къырадыла. Аны хайырындан совет аскерчилеге андан ары барыгъа жол ачылады. Ингир алагъа Жанкый шахарны эркин этедиле.

Бираздан а Севастополь ючюн сермеш башланды. Белгилы Сапун тауну къатында атышууда таулу жаш эчти ётюрлюкю кёргозтеди. Алайда ротаны командири жегитча жоюлганды, онуну къолгъа алады. Аскерчилени алларына ётоп, гитлерчиле таба чабады. Сюнго урушха киргенде душманладан тёртюнчюн агъызды. Сермеш бир аз шошарды. Алай немислиге жангандан пулемётдан атырып тебериди. Аны агъызырга Магоммет эки нёгерги бла тебериди. Жашла, сюркеле барып, гранатла ата-

ният юйде, турист базалада да орнатырылганын бир-бир турист базаланы, къонакъ юйлерни илери уа кеслери да сөшлеп, чакъыргъанларын да айтханды. Бу къыйын кондеде алагъа себеплик этгенлени барына да жоюк ырызайлыгын билдиргенди.

ХОПЛАНЫ Марзия. Суратланы автор алгъанды.

Иорданияны жолларында - бизни светофорларыбыз

Иорданияда сынауладан жетишилди этгенден башха «Росэлектроника» ара Къабарты-Малкъарда жараштырылгъан светофорланы сатып башларыкъды, деп билдирдиле «Росинформбюро» агентстводан.

Быйл жаш башында Иорданиягъа Къабарты-Малкъарда чыгарылгъан 32 светофор жиберилгенди. Ала Амман шахарыны машинала аслам жорюгюн жолларыны бирге къошулгъан тёрт жеринде сынау халда ишлеп тургъандыла. Буахкъуз ишленгени ючюн аралпыла аланы барын да сатып алгандыла.

Светофорланы жараштырып, чыгарганды да Нальчикде «Телемеханика» завод этенин эсгертебиз. Бюгонлюкде Иорданияда сынауладан жетишилди этгенден башха «Росэлектроника» ара Къабарты-Малкъарда жараштырылгъан светофорланы сатып башларыкъды, деп билдирдиле «Росинформбюро» агентстводан.

Экономика
Иорданияны жолларында - бизни светофорларыбыз
Иорданияда сынауладан жетишилди этгенден башха «Росэлектроника» ара Къабарты-Малкъарда жараштырылгъан светофорланы сатып башларыкъды, деп билдирдиле «Росинформбюро» агентстводан.
Быйл жаш башында Иорданиягъа Къабарты-Малкъарда чыгарылгъан 32 светофор жиберилгенди. Ала Амман шахарыны машинала аслам жорюгюн жолларыны бирге къошулгъан тёрт жеринде сынау халда ишлеп тургъандыла. Буахкъуз ишленгени ючюн аралпыла аланы барын да сатып алгандыла.
Светофорланы жараштырып, чыгарганды да Нальчикде «Телемеханика» завод этенин эсгертебиз. Бюгонлюкде Иорданияда сынауладан жетишилди этгенден башха «Росэлектроника» ара Къабарты-Малкъарда жараштырылгъан светофорланы сатып башларыкъды, деп билдирдиле «Росинформбюро» агентстводан.
Бизни корр

Пенсия фонд
Аналык капитал - юч минг юйге
Аналык капитал, билдире тургъанбызча, экинчи шый туугъан неда аны алып ёсдорюг юйорлеге бериледи. 2015 жылны 1-чи январьдан башлап аны ёлчмеи 453 минг 26 сомду.
Юйорле ол ахачны жашау-турмуш болуларын игилендириуге, сабийлеге билим беруге бла сакъат баланы куулуштырууге эм аныны билуек пенсиясына къуартырга эркиндеди.
2017 жылны биринчи жарыштыра республикада аналык капитал 3004 юйорге берилгенди. Аладан 1380-ни ол ачгача юй ишлеп неда сатып алыр ючюн кирген кредитленини процентленин тегенди-
ОСМАНЛАНЫ Хыйса.

Юбилей

Ол 1942 жылда 17 августта Бакуда тууганды. Аны атагы театрдан ишлеген художник эди. Уллу Ата журт урушка кетип, жашы туурдандан он-беш жашында кыргызга жолдонгон эди. Анасы уа, төркүлүк кызы Айшет Магомоева, Сталини стипендиясына тийишли болгон драма артистка эди. Ол жангы койур курап, Мурманск шахарга көчүп, анда театрдан иште киргени бөл байламы Муслим ата кызындашы Джамалны кылында өстөрдү.

СССР-ни, Азербайджанни да халкы артисти, Чечени, Ингушетины да сыйлы артисти, Сыйлыккыны, Урунууну Кызын Байрагыны, Халкыла шүхүлүгүнү, Азатлыккыны, Махтауну, Серде Дякко, Ломоносовун орденлерини кавалери, Пётр Великийин эм «Овация» премияларын лауреаты, композитор, дирижер Муслим Магомоевич Магомоева фюлон 71 жыл толлук эди.

Бир кишиге да ушамагъан, закий, битеу халкыла сүйгөн жырычы

Бакуда консерваторияны музыка шкoлуида фортепиано эм композитор болганы бaл байламы «Золотой диск» сауганы алганды. Аны «Савдьяна», «Лунини гора, зелли», «Чартов колесо», «Королева красоты» деген эм башха жырыларын келден билмеген болмаз эди.

Тамам ол уллу кетюрлююкно кеэиюунда, 1972 жылда, аны Бакуну филармониясында Орус искусствону декадасында опера жырыч Тaмaра Синьяевская бaлa пoст Роберт болганы бaл байламы

журюттен Азербайджан опера эм балет театрга ишег чакырган эдиле. Эки жылкы стажировкасын журчы Миланда «Ла Скала», «театра д'ётенди. Аны андан сора Уллу театрга да чакырган эдиле Москвада, алай ол, опера бaл чекленей, жыр искусствону башха тюрлюсюнде да кесин сынарга суйгөндү.

1966Парижде гастрольда болганды. Аны концерттери «Олимпия» театрал барганды. Аны ары контракт бaл ишлерге да чакырыгандыла, болсада, кырпал таматала журчы правительстволу концертлере кытышырга керекди деп, ол затка эркили бермегенди. 1968 жылда Магомоева Бакуда консерваторияны вокал бөлүмүн таусканды.

1963 жылда ол Сопотда Халкыла ары фестивалда биринчи жерге чыкканды. 1969 эм 1970 жылда уа Музыка изданылы Халкыла ары фестивалында грамплацикалары ти-ражлары көп миллионду

1973жылда, артисте тамам отуз бир жыл болганды, ол СССР-ни халкы артисти, ызы бaл Азербайджанни халкы артисти деген сыйлы алганды тийишли болганды. Бираздан Муслим Магомоев Азербайджанда кырл эстрада-симфония кырлестр курап, аны таматасы болуп турганды. Аны бaл бирге Совет Союзда көп жерледе концерт программала көргөзгөндү.

1989 жылда уа белгили журчы сахнада ишеулю кырворга оуноу этгенди. Ол аллай оомга нек келгенин аңгалата: «Хар бир фахмулга да Аллах болжаллы заман бередди. Андан атыгандан ити тойюлюк», - дегенди. Аны бек ахыр жыры, «Прощай, Баку» деген, Сергей Есенини сөзлөрине жазылган болганды. Солугу чакыгандандан ары ол живовисына бaл кирешенди.

Муслим Магомоев дуниясын 2008 жылда 25 октябрде, аны алтымыш алты жыл болганды, алышканды. Азербайджанда, сыйлы адамла асыралуучу алледди, кырпал филармония атын журюттен композитор алышыны жанында асыралатуу аны жерге сала туруп ол сөзлөрүн, мактамын да кеси жазган «Азербайджан» деген жыр айтылганды.

Атыктыгы журчыны сыйына ол сау заманды, 1997 жылда окуна Коос системаны бир планетасына аны атын атаганды эдиле. Ол дуниядан кетгенден сора уа Красногорск шахара аны аты бaл концерт зал ачылганды. Бакуда аны атын школ, ариу орам, сора кеме да журютөдиле, анда аны аты бaл почта марка чыкканды. 2011 жылда Москвада Азербайджанни посольствосуну алында Азербайджанни булуп аузалы жашына эсертме салынганды.

МУСУКАЛАНЫ Сакинат.

Билем берю

«Бизни баш муратыбыз - университетибиз дуняны эм сыйлы окуу юйлерини алларынга барырча этюдю»

МГУ-ну ректору Виктор Садовничий - цивилизацияны сакълау университети магъанасыны юсюнден

2017 жылда абитуриентлени окуугу алыу кампания да бошадды. Хар заманда, Москваны Ломоносов аты кырлал университети келле киргирге суйгөн вузал кылады.

алган балларына кере багъа бичгени тюзге саннамайма. Ол бир кесек башхарак болурга керекди. Анда школчун көп жылланы ичинде жетишилери, аттестатны орталык оценкасы, алай он бар эсе, вузда кыошак сынаула да эге алыныргы тийишлиде.

Америкада окуна андан ары карьеранг берикди. Сабилерин школдан сора тыш кырралгагъа жибери, жюзе бaл саналган ата-аналаны арда сокуррангаларына кесим шыгартыла.

Студентлени, Бир кырлал экзаменни, «Доина МГУ» проекти эм башха затланы юсеринден аны ректору Виктор Садовничий бaл ушак этгенди.

«Аныз бир жерге да угъай -Эркин этигиз сизни бaл келишемеге: битеу дуния жорук - хар нени бир бизындан тизип угъай, жалаанда эки усталыкка керек болук затланы окургула. Ким биледи, биз сабийлени бошу кынада болурбуз, алагъа алай бир предмети «жюкөл»?»

Болсада ары стажировкага неда окутуун андан ары бсдорюрге баргандыла угъай деймейле. Ол ыз кылай бир айныса, алмимге, кырлалга да алай бир иргиди. Юлго келтиремиз сизни журуу угъузгъа толукрак соуап берюн ючюн. Мен МГУ-да мехматад биринчи курса болганында, шахтада ишлегенимден сора кынаын эди. Бирмеге Битусоз олимпиадада коргалган преподавательле да аны «тилек этген» биреу окуганды. Андан ары уа не болду?

«Виктор Антонович, сиз ЕГЭ-ге кыажуусуз. Сизни вузугъузгъа киргенлени юлгосунде билмни даражасын аны керек ачыклаган артык тюз болмаганын айтасыз. Ол

Мехмата чыгармачылык жаны бaл блем илмуда эсереге оглангы бергенди. Мен доктор дис-

Кез кырамыгъыз торленмегини?

«Мен, алгыгъа, Бир кырлал экзамен сакъланыргъкъ эсе, аны иги да башхарак этерге керекди деген алылдама. Хау, ол аз-аздан торлене барды, аны да белгилерге тийишлиди. Тесте керелгенди, энди керелтирген жуупланын излене сорула бардыла.

«Сезюс, бу кынаын соорууду, кеси да саулай кырлар даражалыды. Президент Владимир Путини МГУ-ну мудроунда жангы лаборатория кырваргъа оуноу этгени бизни, тыш кырлалны оксретпеди да битеу окомларына кере, тюзю. Кесибизни эге алы айтасыз, ол кырларда аллай учреденялагъа башчылык этген ВАДА болукчу.

«Болсада эм уллу кемчилиги уа башхады. Аны кылай кетериге боллугун билген да кыйынды. Ол а, сабийле кыайры окургъа барлыкларын сайлап, жалаанда ары керекти предметтен сыналгагъа эсе, бугу антардыла. Алай бaл уа биз алыны кесибизни энчи тизмелерине кыошумлаган дисциплиналар кыалай кыаруусу болганын кербиз. Аны себепли, сөз ючюн, журфарда ору тилни борчул халда кийргенбиз. Алайсыз журналисте грамматика халатла бaл жазаргъыдыла.

«Бизде алынган билмни дунияда жери кыалайды? Сабилерин окургула АБШ-гъа. Англиягъа жибергенле тюз-мюледе? -Ол, сөзюсүз, жангылыктыкыды. Мен алай санама, бизде мудро билем берюу кере дунияда алагъа жеткен болмагъа университеттерибиз бардыла. Алай вузу таууссанг,

ВАДА ыразымды? -Вузу мудроунда допингге кыажуа лаборатория кысыса заманын ичинде ачылыгыды. Ол ВАДА-ны (Допинг Кыажуа Битеуия Агенство) бизни спортуларыбыз бaл корешени тыргъа себеплик этерикимди?

«Сезюс, бу кынаын соорууду, кеси да саулай кырлар даражалыды. Президент Владимир Путини МГУ-ну мудроунда жангы лаборатория кырваргъа оуноу этгени бизни, тыш кырлалны оксретпеди да битеу окомларына кере, тюзю. Кесибизни эге алы айтасыз, ол кырларда аллай учреденялагъа башчылык этген ВАДА болукчу.

«Бюгонлюкде мехканы реконструкциасы бошадды. Проекти бек багъалы эди, болсада спонсорла болушкандыла. Кыо артында кезде торю-торюу ызы бaл оборудованынны кыайгысына кирликбиз. Ахыры 4-чо бетеди.

«Бюгонлюкде мехканы реконструкциасы бошадды. Проекти бек багъалы эди, болсада спонсорла болушкандыла. Кыо артында кезде торю-торюу ызы бaл оборудованынны кыайгысына кирликбиз. Ахыры 4-чо бетеди.

Акция

Къоркыуусузлуккыну юсюнден сейирлик дерсле

Озган ыйык юн «Жолда да къоркыуусуз жюрююн» эксперт арасында ишленеле ГИБДД-ны автоспекторларны себеплик этюмери бaл Нальчкени маданият эм соллу паркында «Къоркыуусузлуккына жолугуу» деген акция бардыргандыла. Аны кырагъанла айтханга кере, ала Ленинград, Псков эм Новгород областыда болуп, Шимал-Кавказ федерал округга алай келгенди.

лю конкурсла кырваргъа, къоркыуусуз жюрююн жорукларында да жаксыз куйретирге айтып чакыргандыла. Соруплагъа тюз жуанла бергенлени уа саңкыла, суратха тошоу эмда угъала, суратха тошоу эмда сакълай эдиле.

боломунаны келтиргенди. Дагъыда майдаанда уллу кабыргарда «Къоркыуусуз жюрююге мени къошумлуктум» деген ат бaл кынага тагъылган эди. Аны кынага келген ким да кесини белгисин салыргъа болукчу эди.

Белгиленген заманга паркны майданына көп адам жыйылган эди. Жакшылык бaл кыошкыла боткон аслам бар эдиле. Нек дегенде москвалы автоспекторла алыны араланында торю-торюу

«Биразылыгы болганынны «Жолда къоркыуусуз жюрююн» арасында ишлеген тренерле бaл экспертле, башха специалистле да аяк машинаны салыну эмда аны бaл жюрююн

«Жолда къоркыуусуз жюрююн» арасында ишлеген тренерле бaл экспертле, башха специалистле да аяк машинаны салыну эмда аны бaл жюрююн

ансамбльни солистлери Ислам, Идар эмда Дисана Унажюковла, КЪМР-ни кырлал музыкалы театрыны солистлери Жубоуны Жамболат, Амина Шогенова, Азамат Базов, кырлал филармониядан Залина Тазеполова, лезгинканы «Насын» школун тусеучюлери келген жаматауны кууандыргандыла, көлөн келтиргенди.

Досье

Виктор Садовничий. 1939 жылда Красноявлыкда элде (УССР) туугъанды. МГУ-ну мехкатын кытусканды. 1992 жылда берги сагъынлган вузу ректору. РАН-ны академикти.

Ханс дарманга

Амброзия чагъады, кезле уа жилайдыла

Буханса аллергия бирипрени бек кыйнагъанын кимге да жангылык тюрююлду. Андан сауусуланы кезлери жилайды, бурун суу этедиле, башлары ауруйду, этлери кызады.

Хауа да тазалы. Ол сауусугъа себеплик этеди. Ауруп юйлеринде кеталмагъанлагъа да болушурга керекди. Ол ишни уа докторла бардырадыла. Ала сауусуну анализлерин тинтип, аурууну тохашдырып, багъууну андан сора башлаидыла.

Багъып, сау этебиз дегенле тамбыла. Ападан бири Валерий Безтроводу. Ол амброзияга неда башха затлагъа да аллергиясы болганынаны 7-10 кюнню ичинде сау этеме дейди.

ОСМАНЛАНЫ Хыса.

ЭСКИ СУРАТ

Къурулушчула

Азиядан кайткан жыллада Тырнаузда уллу къурулуш башланган эди. Адамлагъа жашау журтла, организацияларда да иемклиме салынганда. Алада кеп таулу тишюрюу урунганда.

Сурадтагы къызла да юйени тышларын, ичлерин сюртгендиде. Жай, кыш ишлерин тохтатмагъандыла. Сууукъ кечеледе юзmez бузлап къала, аны ылтыкныла бла уруп, ууатып, юй ичине ташып, анда жылытып, эритип, раствор этип, алай кюрешгендиде.

Къызла барысы да бир бригаданы ишчилеридиде. Таматарлары - Мураланы Жансурат (олтур-

гъанладан сол жанындан бешинчиди).

- Бютюнда бек Таубай къыяландыруучу комбинатны журтларын сюртегенде къыйналгъан эдик. Эрттен бла эртте, сагъат төртде-бешде, ачыкъ машинала бла тау башына 1,5-2 сагъат бара эдик. Жерибизге жетгинчи, суюкерибизге деру бузлай эдик. Ол бизни бек апчыта эди, - деп эсгерген эди Жансурат эртте бир ушагъыбызда.

Алай урунганда таулу къызла Тырнауздун къурулуш майданларын да. Сурад 60-чы жылда алынганды.

«Бизни баш муратыбыз - университетбиз дуняны эм сыйлы окуу юйлерини алларында барырча этүү»

Ахчы. Алып 3-чо бетеди.

Лаборатория Агентствону ишлерине тийишли болур ючюн бусагъатдагы эм жангы затла бла жалчылырларга тийишлиди. Анда оборувананы бир лимитинде (подполоску) окуу 20 миллион сом туурруга болуксуду. Аны бла бирге уа аккредитация бла кюрешибиз. Эки юйыкъ мындан алгъа ВАДА-ны директору Оливье Ниглини бизге университетте, чакыргъа эдик. Мен оюм эткенден ишлене турган мекеманы керюп, ол ыразы болгъанды.

- «Долина МГУ» деген аты бла уллу къурулуш проектине юсюнден белгиледи. Неге керекди университетте алай бир белюм?

Биз сизни бла вуну Фундаментал библиотекасында тобешбиз. Мындан онбеш жыл алгъа ол хуале ителе чакъ айланган, бек къалган жер эди. Биз биринчи мурдор ташы салгъанбызда, быйында журк ишленгизди деп ийенинган да жокъ эди. Бютюн а керексиз - бунунда эм ахшы библиотекалардан бириди, тогуз миллион тому болган.

Кыатындагы Шуваловну корпусуна, анда студентле гуманитар профилде окуудула. Бирини жанында уа Ломоносову бейномюдо, анда медицина факультет орналгъанды. Юч минг жери бла общежитие, энчилик бла айырмалы гимназия, алайт Медичина ара да ишленгендиде.

Мындан арысында да муратарлары келдилюе. Ала Москваны университетине дуняны эм уллу окуу юйлерине

Спорт

Дзюдочуларыбызда - эки майдал

КЪЧР-ни ара шахары Черкесскде Атабийланы Арасулу хурметине дзюдодан эришу болгъанды. Анга СКФО-ну регионларындан аслам адам кыатышханды.

Бизни дзюдочуларыбыз эки майдал бла кыуандырдыбызда. «Комошню» Гуппойланы Алина алгъанды. Ол юч сермеш бардыр, жангъа да финалда хорлатханды. Аны тренерле Олег Саральнов бла Мухамед Боготв юйретедиле. Ючюнчо жерге Олег Бабгоев чыкъгъанды.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Тенгиз кесин аны къятына баргъан адамланы аякъ топлерине атады. Жансарыргъама, тарыгыргъама сюеди, ким билсин. Сылтау азмыеды. Керемисе, агъарып, кёрерим, кеслерин туюуп, къалай чыгъадыла толкун башына жерге къоналмагъан, ауазларын бизге эшитдиле магъанча, аны, не бек кюрешем да, эсимден бир жанына эталмаймы. Башха затха бейномсем да, ол акъыл узаймады менден. «Нечик насылырды да бу тишюрюу» - дейме.

- Сабийни къуандыргъан баш иеси кыатында. Анга не кыайгы, не жарсу? Алай насыныне кепле сынамайдыла».

Бу тишюрюу, баям, кеси да ангылай болмаз бу тенгиз жагында адамланы кёбюсюнден къалай бир айырмалы насылы болгъанды. Алай ол - ариу

Датъында мен бир неча жылны ичиде бек боллору халкъла аралы экспорт организацины - Рим клубну - келечиси болуп турганма. Анда этилен докладыла төгерекни сейрге къалдыргъандыла.

Сагъынылган клуб биринчи болуп эс бургъанды экология проблемалардан чыгарыкъ къыйынчылырларга. Ол кезиде айтылгъанды адам улуну ёморден ёморге сакъланыуна эки мурдор - мегжитле бла университетле - къуллукъ этгендерини юсюнден.

Ала тутучулукну эм айынуу жалчыландыла - ниет, билли беруу жангы бла да. Аны себепли, МГУ-ну ректорча, кесими алында керген борчум - ол вуну сакъланду, аны кенертүүдо эм келип төселерге берилүү. Бу кеп уллу, кырал магъаналы борчуду. «Долина» уа Москваны университетин энди жангы инновациялы кезиде сакълангъа бурулгъанды.

29 июльда РФ-ни Президенту везула аны айынуа себеплик этерик жерлени алырды эричлик берген законга кыял салгъанды. Ала толусунай кесибизчилик болур ючюн а кыярал бюджетден журк бейномейди.

Аны себепли энди бизге къурулуш бла болушурукъ инвентария табаргъа керекди, сторяны табаргъа керекди.

Ушакъны Юлия ТУТИНА бардыргъанды. «Аргументы и факты» газет.

Ата журтну къоруулагъанланы атлары унутулмазча

«Россейли ветеранланы союз» битеуроссей жомаут организацины Крымда регион бейломо «Студенте-волонтерла Ата журтну къоруулай жоюлгъанланы атлары унутулмазча этдиле» деген проектине чекеринде 1941-1944 жыллада Крым Республикасы Бахчисарай элде Ленин районларны тийшлеринде жоюлган солдатланы кыабрлорин тохтадырып, атларын жазгъанды. Ачыкъланган шортагъа кер, ёлгенли жузюкларын излеу къураалгъан, ол сонда Къабарты-Малкъардан болгъонланы да.

Бизни республикадан аскерге чакырылып, Крымда жоюлгъанланы тукум атлары сизге тоныш эселе, аны жууукъларында бла везгиси, эм бу телефон номерге селеширгизини тилебиз: **8(8662) 77-83-35**. Битеу шартла да проектине жомауду бордыргъанлагъа берилдикиде. Ала уа артада Крымнин жеринде жоюлгъанланы жууукълары бла бейломыкъ тохтадырылгъандыла.

Сюейдиге ала тенгиз жагъага ариу къала...

Уллу тенгиз, чеп киби, сабийге хата этерге къалай башып, деп келеди келюме. Алай кесим да къоркъама ол бала ючюн. Къаруулу, жарыкъ келлю, жаш адам - къызыкны атасы - сабийни къатына келип тохтагъанда, кеп замандан бери бир бирлерин кермей турганча, кыуанадыла экиси да. Аланы кюлгенлерин, тенгиз жагъаны алгъан жарыкъ кюннге къошулуп, олсагъат төгерекни бутонда бек жарытады. Эслерча жарытады.

Сабийни анасы, къара кызылары бла аны табар терек-терек кырады. Бир кесекден, тезалмай, эс бурруун суюймою, махтарыгын илземпи:

- Анам, къарачы, къалай ариу къала ишлейме мен! - деп кёрюгтеди.

- Мен да болушымды. Сюемюс? - дейди анасы, сабийге буруп, ишшерча.

- Экибиз бирге ишлесек, ол бутюн ариу, бутюн уллу болуксуду, терк да битерикди.

Къыйынлыкдан къуткаргъандыла

Кеп болмай Шимал Осетия - Алания Республикадан къауум адам Плитгорск шахарга бара тургъанларындай, машиналары тютюн этил, ызы бла уа мотору кююп башагъанды. Ичиде баргъан шофер бла юч пассажир, олсагъат окуна тышына чыгып, бир жанчына къачкандыла.

Ол кезиде ГИБДД-ны алайтын бара тургъан экипажы кююп тебиреген техниканы эсеп, аны терк окуна ёмюлтгендиде. Ызы бла ауур жоюк ташыгъан машинага тагытты, аны эмда адамларын жерине жетдиргендиде.

Водитель бла пассажир ие ишлени тамата лейтенантлары Анзор Апшацеве бла Астемир Кешаеве ырызлыкларын билдиргендиде.

Бизни корп.

Усталыкларында, спортда да ёрге кётюрюлорге таукеллене

Россейде ФСИН-ни дарджасын кётюрюу эмда жаш телюно сауулукъу жашуу бардырыгъа юйретер муратда бу ведомствону Къабарты-Малкъарда Управленийсында къуллукъ этгендеди сегизюлеу Элбрусха кётюрюлгенди. Аланы биргелерине уа ФСИН-ни къуллукъчусу да болгъанды.

Европаны бек бийик таууну теппесине ёрлерден алгъа Аслан Канкулов, Мухамед Машев, Ильдар Кочкарбаев, Арсен Жанамов, Ислам Мамиев, Мурат Дохов, Анзор Тохов, Феликс Махов жараула бардыргъандыла, къаруларын, кюлерин, бир нечели болалыкларын, бирге тутучулукну, хурмет эталыкларын эмда таулада бек керек болган башха ышанлары да сынагъандыла, кийимлерине, къолларына алыкъ затларына да эс бургъандыла.

Ма алай тынгылы хазырланып, кюнню халы бир неча кере тюрленгенине, ол бир кесек кыйнагъанына да къарамай, жашла тауну башына деру жолу беш бла жарым сагъатын ичиде ётгендиде. Ары чыгъанлай а, ФСИН-ни байрагъын жайгъандыла. Датъыда, Экологияны жылъна атап, РФ-ни Табиигъат байлыклары министрствону байрагъын да кётюргендиде. Арта кыайтып келе уа алларында тюбеген кир-кипчинки жыйып, энниге тошуоргендиде.

-Ведомствону байрагъын Европаны бек бийик тауна чыгарып жайгъаныбыз - ол Ата журтка, тутхан къуллугубузгъа да кертичлей къалгъыбызын, спортда, профессионал ишбизде да бийик жетишимлеге жетерге хазырлыктыбызны белгисиди, дегендиде ёрлеуге къатышхана.

УФСИН-ни пресс-службасы.

СУРАТЛАДА: (башында) УФСИН-чиле тауну башында байрактарын жайгъандыла; (тубюнде) жолда.

АВЫРАУСЭЛКЪ

Кеп болмай Шимал Осетия - Алания Республикадан къауум адам Плитгорск шахарга бара тургъанларындай, машиналары тютюн этил, ызы бла уа мотору кююп башагъанды. Ичиде баргъан шофер бла юч пассажир, олсагъат окуна тышына чыгып, бир жанчына къачкандыла.

Ол кезиде ГИБДД-ны алайтын бара тургъан экипажы кююп тебиреген техниканы эсеп, аны терк окуна ёмюлтгендиде. Ызы бла ауур жоюк ташыгъан машинага тагытты, аны эмда адамларын жерине жетдиргендиде.

Водитель бла пассажир ие ишлени тамата лейтенантлары Анзор Апшацеве бла Астемир Кешаеве ырызлыкларын билдиргендиде.

Бизни корп.

Наркотикле

Кендирни ауурлугу - килограммдан аслам

РФ-ни «Урванский» муниципалитетле аралы бейломоно участка улпоно молоченный Чёрная Речка элде алгъын да башы содлык кызырында ферманы тийшесинде юзюгенди, аны кеси ичере хазырлана эди. Бу шартлагъа керек РФ-ни Уголовный кодексини Экспертиза тохташдыргъаныча, ол кендирди, ауурлугу 562 граммгъа жетгенди. Эр киши айткъаныха, наркотикни элири кызырында ферманы тийшесинде юзюгенди, аны кеси ичере хазырлана эди. Бу шартлагъа керек РФ-ни Уголовный кодексини

УЧРЕДИТЕЛЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛЪКАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор
АТТАЛАНЫ Ж.Ж.

РЕДАКЦИЈА:
ТЕКУЛАНЫ Хауа
(баш редактору орунбасары),
ЖАНГУРАЛАНЫ Нахабат
(баш редактору орунбасары),
ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жууалы секретары),
МОКЪЫЛАНЫ Зузура
(бейломо редактору),
ТИКАЛАНЫ Фатима
(бейломо редактору).

ТЕЛЕФОНДА:
Редактору арналы: 42-63-01,
Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82,
Жууалы секретары - 42-66-85,
Секретариат - 40-93-62, Корреспонда - 42-63-52.

РЕДАКЦИЈАНЫ БЕЛОМЛЕРИ:
Жууалы секретары - 42-66-76,
Социал ишле - 42-78-82, 40-59-18,
Курортла, туризм эм спорт - 40-39-93, 42-66-71,
Окуучууна бла байламкъыла хабартокуу эм жалчылы - 42-37-94,
Эчи корреспондент - 42-68-72, Тилмакча - 40-28-97,
Операторла - 40-28-49, 42-39-65.

Редакция авторла бла кыагъат жоюрготбойн.
Кююкъ жамаатла речени этюмейбиз эм ала арты къытайрымайдыла.

Газетге басылгъан материалда айтылган оюмла редакцияны оюму бла келешмесге болуксуду. Алада айтылган хар зат ючюн

Россей Федерациясы Басманы юсюден тийишлиликте материалды авторлары кесерди жууалдыла.

Редакция авторлардан 400 гезит тизгенден (машина бла жазылган 5-6 бет) келино аймады.

Газет Басманы эм асымагы информацияны эркинликтерини кюрулуш жуаны бла Кыбарта-Малкъар регион инспекцияда 2016 жылда 19 декабрьда регистраци этилгенди.

Регистрация номер — ИР № ТУ07-00118. Инаксе - 51532

Газетни басмагъа КЪМР-ни Басма эмда асымагы коммуникация жуаны бла къараи комитетини комьютер службабасы хазыр этгенди.

Газет «Тетраграф» ООО-ну тинюграфиясында басылганганды. Налчык шахар, Ленин аты проспекте, 33

Газетнин ислерине тапыдуру ючюн КЪМР-ни почта сувяны федеральнай Управленийсы жууалды.

Телефона: 76-01-28, 76-01-10

Газетнин ислерине сатыу ючюн КЪМР-ни «Роснеча» акционер обществову жууалды.

Телефон: 42-49-34

Номерге графике кере 19:00 сагъатда кыял салынды. 20:00 сагъатда кыял салынганды

ГАЗЕТИНИ НОМЕРИНИ ЧЫГЪАРЫНЛА:
Курданланы Сулейман-джурый редактору, Кетерчиляны Зульфия - жууалы секретары орунбасары, Зезуланы Лида - (1, 2-чи бетле), Селкяны Валентина - (3,4-чо бетле) - корреспондора.

Тиражи 2100 экз. Заказ № 1039

Багъасы 10 сомду.

РЕДАКЦИЈАНЫ ЭМ НЕГАТЫЛЫН АДРЕСИ:

360000, Налчык шахар, Ленин аты проспекте, 5

электрон почта: elbor_50@mail.ru